

Sprawozdanie z realizacji
„Miejskiego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Kaliszu”
za 2022 rok

„Miejski Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Kaliszu na lata 2018–2022” został przyjęty uchwałą Nr LII/698/2018 Rady Miasta Kalisza z dnia 26 kwietnia 2018 roku.

Zgodnie z zapisami Programu podlega corocznej analizie oraz przedłożeniu Radzie Miasta w terminie do 30 czerwca sprawozdania z jego realizacji za rok poprzedni. Dane poniższe zostały opracowane na podstawie szczegółowych informacji otrzymanych od podmiotów będących realizatorami poszczególnych zadań.

DZIAŁANIE NR 1 Likwidacja barier architektonicznych i urbanistycznych.

1. Inicjowanie i wspieranie przystosowywania obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością

W 2022 roku zmieniono siedzibę Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 1 w Kaliszu, z uwzględnieniem potrzeb klientów niepełnosprawnych.

W grudniu 2022 r. w Zespole Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich została zamontowana platforma przyschodowa, pionowa, składana dla osób z niepełnosprawnością, umożliwiająca wjazd do budynku szkoły. Platforma została zaprojektowana tak, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do wszystkich usług i zasobów szkoły. Platforma umożliwia osobom niepełnosprawnym korzystanie z zasobów szkoły, dostęp do biblioteki, a także umożliwia kontakt z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły.

W 2022 roku przy V Liceum Ogólnokształcącym im. Jana III Sobieskiego w Kaliszu została wymieniona w całości nawierzchnia chodnikowa przed wejściem i dojściem do budynku szkoły na nową. Jest to działanie umożliwiające na swobodne i dogodne warunki ruchu w obszarze zurbanizowanym osobom z niepełnosprawnością w celu prawidłowego ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.

W 2022 roku na zlecenie Miasta Kalisza został sporządzony Program Funkcjonalno Użytkowy (zawierający opis niezbędnych warunków do korzystania z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami) dla zadania (roboty budowlane) Przebudowa dróg manewrowych i placu przy ulicy 3 Maja, w ramach, którego uwzględniono miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnością oraz szalet miejski (toaleta), który będzie przystosowany dla korzystania przez osoby z niepełnosprawnością.

W 2022 roku Miasto Kalisz przystąpiło do zadania robót budowlanych polegających na budowie i montażu windy dla budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu przy ul. Granicznej 1, która będzie przystosowana dla osób z niepełnosprawnością.

W 2022 roku Miasto Kalisz zakończyło budowę Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne, które mieści się przy ul. Żwirki i Wigury 10. Budynek przeznaczony jest dla osób z niepełnosprawnością, z możliwością opieki. Centrum posiada 40 miejsc w trybie dziennym i 2 miejsca w trybie całodobowym. Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne oferuje wsparcie w zakresie potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, zapobiegania wtórnym powikłaniom, stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych. Budowę Centrum dofinansowano ze środków Funduszu Solidarnościowego w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej pod nazwą „Centra opiekuńczo-mieszkalne”, Moduł I – utworzenie obiektu centrum, tzw. bazy lokalowej i jej wyposażenia. Całkowity koszt projektu wyniósł ponad 3,5 mln zł. Dofinansowanie z Funduszu Solidarnościowego wyniosło blisko 2,9 mln zł.

W 2022 roku Miasto Kalisz zakończyło zadanie pod nazwą: Przebudowa i rozbudowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 2 przy ul. Kordeckiego 19, dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2022 roku Miasto Kalisz zrealizowało zadanie pod nazwą: Budowa zewnętrznej siłowni na skwerze pomiędzy budynkami Armii Krajowej. Jedno ze znajdujących się tam urządzeń zostało przystosowane do korzystania dla osób jeżdżących na wózku inwalidzkim.

2. **Zapewnienie w nowo budowanych budynkach z udziałem środków budżetu miasta mieszkań dla potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową poruszających się przy pomocy wózków inwalidzkich (podjazdy, sanitariaty, itp.)**

Kaliskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Kaliszu w 2022 r. kontynuowało budowę dwóch budynków mieszkalnych, wielorodzinnych przy ul. Stawiszyńskiej 4, w wyniku której powstały 4 lokale mieszkalne dla osób z niepełnosprawnością ruchową. W celu zniwelowania barier architektonicznych lokale dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi zaprojektowano na parterze i wyposażono w rampy podjazdowe.

3. **Dbłość przy remontach i budowach nowych dróg o dostosowanie ciągów komunikacyjnych do potrzeb osób z niepełnosprawnością**

Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu podczas realizacji inwestycji polegających na budowie, przebudowie i remoncie ulic, sukcesywnie podejmował działania likwidujące bariery dla osób

z niepełnosprawnością poprzez obniżenie krawężników do poziomu nawierzchni jezdni. W zakresie potrzeb osób z niepełnosprawnością montowano elementy punktowo wypukłe w rejonach przejść dla pieszych i wyposażano sygnalizację świetlną w sygnalizację akustyczną dla pieszych.

4. Promowanie idei projektowania i budownictwa uniwersalnego

W 2022 pracownicy Urzędu Miasta Kalisza brali udział w szkoleniu pn. „Podstawowe wymagania dla podmiotów publicznych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej” wynikające z ustawy z 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

5. Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania indywidualnych osób z niepełnosprawnością

W 2022 roku na likwidację barier architektonicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przyznał ze środków PFRON kwotę 347.052 zł dla 32 osób niepełnosprawnych.

DZIAŁANIE NR 2 Likwidacja barier komunikacyjnych, technicznych i w komunikowaniu się.

1. Dostosowywanie systemu transportu do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w tym zakup busów lub usług transportowych.

Istotnym zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu na rzecz osób niepełnosprawnych jest świadczenie usług transportowych. Dzięki specjalnie przystosowanemu samochodowi, osoby niepełnosprawne z dysfunkcją narządu ruchu mają ułatwiony dostęp do placówek służby zdrowia, urzędów, placówek kulturalno – oświatowych, edukacyjnych, możliwość dojazdu na turnus rehabilitacyjny. W roku 2022 z usługi transportu łącznie skorzystały 252 osoby, w tym zawarto 60 umów.

W 2022 roku nie dokonano zakupu pojazdów komunikacji miejskiej przystosowanych do transportu publicznego osób z niepełnosprawnością.

2. Poprawa dostępności do placówek prowadzących działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu tych osób.

Publiczne Przedszkole Nr 18 w Kaliszu działa w zakresie niepełnosprawności związanej z autyzmem. W związku z tym zostały zakupione odpowiednie pomoce do pracy z dziećmi z Zespołem Aspergera, prowadzone są zajęcia dostosowane do potrzeb tych dzieci likwidujące bariery komunikacyjne. Nauczyciele odbywają szkolenia związane z tym rodzajem niepełnosprawności, przedszkole

uczestniczy w projekcie związanym z edukacją włączającą SCWEW w ramach którego prowadzone są zajęcia, szkolenia, konsultacje związane z danym rodzajem niepełnosprawności.

Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony jest przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie”. W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” podpisano umowę z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadania: „Przebudowa i modernizacja Warsztatów Terapii Zajęciowej przy ul. Złotej 21 w Kaliszu”. W ramach kolejnej umowy kontynuowano prace modernizacyjne polegające na dostosowaniu pomieszczeń WTZ do obecnie panujących standardów architektonicznych uwzględniających dostępność budynków dla osób z niepełnosprawnościami. Łączna wartość projektu wyniosła 191.560,20 zł, w tym 153.248,16 zł - środki dofinansowane z PFRON, 38.312,04 zł - środki z budżetu Miasta Kalisza. Zakończenie powyższego przedsięwzięcia zaplanowane jest na drugi kwartał 2023 roku.

W 2022 r. Środowiskowy Dom Samopomocy „TULIPAN” w celu zapewnienia swobodnego przemieszczania się, a tym samym aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, umożliwił swoim podopiecznym możliwość korzystania z usług transportowych. Tym działaniem objęto 27 osób.

3. Dowożenie dzieci i młodzieży do placówek oświatowych.

Kaliskie Linie Autobusowe na zlecenie Urzędu Miasta Kalisza realizowały dowozy 76 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych do placówek oświatowych:

- Centrum Edukacyjno – Rehabilitacyjne Tęcza,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Specjalna OLANKA,
- Szkoła Podstawowa Specjalna nr 19.

4. Zwiększanie i dostosowywanie ilości miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnością.

Zarząd Dróg Miejskich w Kaliszu wykonał i oznakował na terenie miasta 11 nowych miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością.

Miasto Kalisz w 2022 r. zleciło wykonanie miejsc postojowych przy Żłobku nr 3 w Kaliszu, w tym wyznaczono miejsca dla osób niepełnosprawnych.

5. Usuwanie barier w komunikowaniu się: szkolenie pracowników urzędów i instytucji publicznych w zakresie posługiwania się językiem migowym, instalowanie pętli indukcyjnych dla osób niedosłyszących, umieszczenie informacji metodą Braille’a

Na stronie internetowej www.kalisz.pl kontynuowano działanie platformy tłumacza polskiego języka migowego on-line. Usługa jest bezpłatna i nie wymaga wcześniejszego umówienia się na wizytę, odbywa się w czasie rzeczywistym. Można z niej skorzystać w dowolnym miejscu, mając dostęp do komputera z internetem i kamerą, w takiej sytuacji tłumacz pośredniczy telefonicznie

pomiędzy osobą niesłyszącą a pracownikiem urzędu. Z usługi można również skorzystać bezpośrednio w Urzędzie Miasta Kalisza udając się na wyznaczone stanowiska, przy których pracownik połączy się z tłumaczem polskiego języka migowego.

W 2022 r. pracownicy Urzędu Miasta Kalisza brali udział w następujących szkoleniach:

- Biuletyn Informacji Publicznej (BIP) – obowiązki w kontekście dostępu do informacji publicznej, RODO, ustaw samorządowych o dostępności cyfrowej,
- konkursy ofert na 2022 rok w świetle ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, a ogłoszenie konkursowe,
- podstawowe wymogi dla podmiotów publicznych w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej wynikające z ustawy z 19 lipca 2019 roku o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

6. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń ułatwiających osobom z niepełnosprawnością komunikowanie się (np. aparaty słuchowe, faksy, komputer-internet).

W 2022 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował ze środków PFRON zakup przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, tj. aparatów słuchowych oraz wkładek usznych na kwotę 174 686 zł dla 199 osób z niepełnosprawnością. Dofinansowanie zakupu komputerów, tabletów, tabletów z programem „Mówik”, klawiatury specjalistycznej w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się wyniosło 68.681 zł dla 35 osób z niepełnosprawnością. Natomiast na dofinansowanie zakupu sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (np. komputerów, smartfonów, drukarek itp.) w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” przyznano kwotę 70.674,20 zł dla 16 osób z niepełnosprawnością.

7. Dofinansowanie do kosztów zakupu sprzętu i urządzeń dostosowującego samochody do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością i jego montażu.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” dofinansował dwóm osobom z niepełnosprawnością zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu na kwotę 12.635 zł.

DZIAŁANIE NR 3 Aktywizacja zawodowa i poprawa sytuacji osób z niepełnosprawnością na rynku pracy

1. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia Zakładu Aktywizacji Zawodowej.

W 2022 roku powyższe działanie nie było realizowane.

2. **Szkolenia dla osób z niepełnosprawnością (umożliwiające zdobycie dodatkowych kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowanie zawodowe).**

W 2022 roku osoby z niepełnosprawnością nie składały wniosków o finansowanie kosztów szkoleń organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu.

3. **Szkolenia dla pracodawców zatrudniających osoby z niepełnosprawnością.**

W 2022 roku powyższe działanie nie było realizowane.

4. **Dofinansowanie tworzonych i istniejących miejsc pracy.**

W 2022 r. przyznano kwotę 240.000 zł na dofinansowanie zwrotu kosztów wyposażenia pięciu stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych takich jak: pracznia, monter stolarki otworowej, kierowca–zaopatrzeniowiec, pracownik fizyczny, fizjoterapeuta.

5. **Dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością.**

W 2022 r. na podstawie 4 złożonych wniosków dotyczących przyznania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu wypłacił dofinansowanie w wysokości 150.000 zł.

6. **Doradztwo i pośrednictwo pracy na potrzeby osób z niepełnosprawnością.**

W 2022 r. aktywizacją zawodową objęto 43 osoby z niepełnosprawnościami z terenu Kalisza. Zarejestrowane osoby niepełnosprawne oprócz udziału w formach aktywizacji zawodowej finansowanej z różnych źródeł (FP, PFRON, środki unijne) skorzystały z bezpłatnych usług rynku pracy: z usługi poradnictwa zawodowego skorzystało 22 osoby z niepełnosprawnością. W wyniku działania pośredników pracy jak i własnej aktywności, 109 osób z niepełnosprawnością podjęło pracę, w tym 98 osób podjęło pracę niesubsydiowaną.

7. **Wsparcie merytoryczne dla potencjalnych projektodawców programów unijnych w zakresie pozyskiwania środków na rzecz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością.**

W 2022 roku powyższe działanie nie było realizowane.

8. **Dofinansowanie kosztów płatnego szkolenia zawodowego osoby z niepełnosprawnością ponoszonych przez pracodawcę tej osoby.**

W 2022 roku Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu sfinansował szkolenia dla dwóch pracodawców zwiększające kompetencje zatrudnianych osób z niepełnosprawnościami. Powyższe szkolenia finansowane były ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w ramach priorytetu „Wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności”.

9. **Rozszerzanie oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa zawodowego zgodnie z zapotrzebowaniem.**

W 2022 roku powyższe działanie nie było realizowane.

DZIAŁANIE NR 4 Wspieranie usług medycznych rehabilitacyjnych i specjalistycznych.

1. **Rozszerzanie zakresu miejskich programów polityki zdrowotnej ze szczególnym uwzględnieniem osób niepełnosprawnych.**

W 2022 roku Urząd Miasta Kalisza finansował programy profilaktyki zdrowotnej, które były kierowane do poszczególnych grup: wczesne wykrywanie chorób piersi u kobiet, wczesne wykrywanie raka jelita grubego, profilaktyka zakażeń HPV, szczepień przeciwko grypie dla mieszkańców miasta Kalisza powyżej 60 r. ż. Nie realizowano programu skierowanego wyłącznie dla osób z niepełnosprawnością.

2. **Realizacja programów/działań z zakresu edukacji zdrowotnej**

Miasto Kalisz przyznało dotację w wysokości 9.100 zł dla Fundacji „Mocni Miłością” na rozwój opieki domowej nad osobami przewlekle chorymi.

3. **Wspieranie zróżnicowanych form rehabilitacji.**

W Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu funkcjonuje Centrum Wsparcia Seniora „Od nowa”, z którego usług w 2022 roku skorzystało 15 uczestników. Centrum działa na wielu płaszczyznach:

- zapewnienie uczestnikom opieki w formie dziennego pobytu oraz terapii podtrzymującej
- zapewnienie profesjonalnej kadry: psychologa, pedagoga, pielęgniarek, opiekunek dla osób starszych, terapeutów, rehabilitantów
- działania są nastawione na jak najdłuższe utrzymanie sprawności psychoruchowej
- gimnastyka umysłu – indywidualna i grupowa terapia funkcji poznawczych – pamięci, języka, myślenia, itp.
- terapia zajęciowa – arteterapia, muzykoterapia
- trening autogeniczny Schultza (treningi relaksacyjne)
- treningi funkcjonowania w życiu codziennym
- zajęcia na świeżym powietrzu – silwoterapia

- gimnastyka ogólnousprawniająca
- zabiegi fizykoterapeutyczne wg zaleceń lekarza
- wsparcie i współpraca z rodzinami
- warsztaty i szkolenia dla rodzin m.in. na temat demencji, choroby Alzheimera

W Kaliszu funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej. W Warsztacie Terapii Zajęciowej prowadzonym przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” w Kaliszu, terapią objętych jest 50 uczestników niepełnosprawnych. Natomiast w Warsztacie Terapii Zajęciowej prowadzonym przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności „Orioniści” terapią objętych jest 45 uczestników niepełnosprawnych. Głównym zadaniem warsztatu jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej przy zastosowaniu techniki terapii zajęciowej zmierzającej do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym i podjęcie pracy.

W 2022 roku Środowiskowy Dom Samopomocy Tulipan wspierał usługi medyczne rehabilitacyjne i inne specjalistyczne. Uczestnicy skorzystali z różnych form rehabilitacji z wykorzystaniem sprzętu rehabilitacyjnego dostępnego w ośrodku. W placówce prowadzone były zabiegi kinezyterapii, zajęcia hydroterapii, zabiegi lampą Solux oraz treningi z wykorzystywaniem siłowni zewnętrznych a także bieżni i materacy i fotela masującego. Za prowadzenie terapii ruchowej odpowiedzialni byli zatrudnieni fizjoterapeuci. Dodatkowo w roku 2022 wprowadzone zostały zajęcia grupowe ruchowe oraz masaże suche. Tą formą rehabilitacji objęci są wszyscy uczestnicy w zależności od zdiagnozowanych potrzeb. W roku 2022 z rehabilitacji skorzystało 55 skierowanych osób.

W ramach wsparcia psychologicznego na bieżąco organizowano wsparcie psychologiczne dla uczestników oraz rodziców/opiekunów oraz pomoc lekarza psychiatry. Ilość zajęć indywidualnych o charakterze wsparcia psychologicznego wynosiła 239, grupowych 66. Przeprowadzono 113 obserwacji uczestników, wydano 51 opinii psychologicznych. Ze stałej pomocy lekarza psychiatry korzysta około 15 uczestników, wszystkim uczestnikom oraz ich rodzicom/opiekunom udzielane jest bieżące wsparcie lekarza psychiatry, lekarz psychiatra wspomaga terapeutów i bierze udział w pracach zespołu aktywizująco-wspierającego. Zgodnie z tygodniowym rozkładem zajęć oraz zgodnie z rocznym planem pracy w ŚDS Tulipan, uczestnicy korzystali z następujących treningów:

- treningi funkcjonowania w codziennym życiu – 1187 treningów
- treningi procesów orientacyjno-poznawczych – 1135 treningów
- treningi umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów – 336 treningów
- treningi umiejętności spędzania wolnego czasu – 994 treningi
- treningi w ramach terapii ruchowej – 500 treningów
- treningi komunikacyjne z wykorzystaniem AAC – 510 treningów
- treningi polisensoryczne w Sali doświadczania świata – 262 treningi

Liczba odbiorców działań w zakresie aktywizacji społecznej – 55 osób.

Liczba odbiorców szkoleń – 24 osoby, z czego 19 osób merytorycznie zaangażowanych w organizowanie i prowadzenie oddziaływań terapeutycznych.

W 2022 roku w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków finansowych PFRON dofinansowano także:

- koszty usługi tłumacza języka migowego 1 osobie niepełnosprawnej, w kwocie 2.398 zł;
- koszty działalności dwóch kaliskich Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ), w kwocie 2.460.120 zł, prowadzonych przez podmioty pozarządowe, tj.: Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” (przy ul. Granicznej 20 i ul. Złotej 21) oraz Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności – Orioniści (przy ul. Kościuszki 24).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu wspiera osoby potrzebujące, w tym także osoby z niepełnosprawnością poprzez m.in. pracę socjalną, udzielanie pomocy finansowej w postaci wypłat zasiłków celowych, okresowych i stałych. Ważnym elementem pomocy dla osób z niepełnosprawnością jest również świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, prowadzenie mieszkań chronionych, prowadzenie grup wsparcia w ramach Klubu Integracji Społecznej oraz wykonywanie usług w zakresie przewozu osób z niepełnosprawnością. W 2022 roku świadczeniami pomocy społecznej objętych było 2680 środowisk rodzinnych, dla których główną przyczyną korzystania ze świadczeń była długotrwała i ciężka choroba (1262 osoby) oraz w 1114 przypadkach niepełnosprawność. Zasiłki stałe otrzymało 740 osób niepełnosprawnych z ustalonym znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Osobom niesamodzielnym, wymagającym wsparcia innych osób w wykonywaniu codziennych czynności przyznawana jest pomoc w formie usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze w 2022 r.	Liczba osób objętych usługami	Liczba świadczeń (w godzinach)	Koszt usług (w zł)
dla osób dorosłych	649	193.629	5.266.708

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

Dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r.	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wydatków
łącznie:	125	34.155	1.608.108
dla dorosłych	48	19.602	823.268
dla dzieci	77	14.553	784.840

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MOPS

4. Promowanie postaw włączenia społecznego i postaw prozdrowotnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu prowadził działania mające na celu przeciwdziałanie izolacji społecznej seniorów, które realizowane były poprzez różnorodne zajęcia min. zajęcia komputerowe, nauka j. angielskiego, zajęcia pomagające oswoić postęp techniczny, zajęcia prozdrowotne i rekreacyjne, muzykoterapia, ergoterapia, biblioterapia, próby chóru oraz warsztaty teatralne. Latem seniorzy uczestniczyli w imprezach plenerowych (grill, popołudniowe spotkania przy kawie i lodach). Odbyły się także dwie duże imprezy cykliczne - „Święto pieczonego ziemniaka” oraz „Uroczysta wieczerza wigilijna”.

W celu zapewnienia rozwoju osobistego uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy Tulipan poprzez aktywny udział w życiu społecznym, organizowane są działania mające na celu integrację społeczną oraz aktywny udział w życiu społeczności lokalnej. Wszystkie zaplanowane działania w tym zakresie w roku 2022 zostały zrealizowane zgodnie z planami pracy. Zrealizowano także dodatkowo działania mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Zorganizowano 43 imprezy oraz wydarzenia okolicznościowe i integracyjne, w których wzięły udział osoby niepełnosprawne.

5. Zwiększenie dostępności do sprzętu rehabilitacyjnego.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował ze środków PFRON zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla 26 osób w wysokości 50.104 zł.

W 2022 roku Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu dofinansował 28 mieszkańcom zakup sprzętu i pomocy rehabilitacyjnych w tym: materacy przeciwodłęzynowych, balkoników, poduszek przeciwodłęzynowych, aparatów słuchowych oraz soczewek okularowych. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 3460 zł.

6. Rozwój diagnostyki w zakresie wczesnego diagnozowania i wspomagania dzieci z niepełnosprawnościami.

W 2022 roku Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 w Kaliszu wystawiła następujące orzeczenia:

Rodzaj orzeczenia	Ilość orzeczeń
Niepełnosprawność intelektualna w st. lekkim	41
Niepełnosprawność intelektualna w st. umiarkowanym/znacznym	13
Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	4

Wada wzroku	32
Wada słuchu	23
Autyzm i Zespół Aspergera	179
Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	12
Niedostosowanie społeczne	41
Niepełnosprawność ruchowa	33
Niepełnosprawności sprzężone	71
Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego OGÓŁEM	449
Opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka	59

Wykaz publicznych szkół specjalnych i placówek oświatowych posiadających oddziały integracyjne w Kaliszu oraz liczba uczęszczających tam osób (dane za rok szkolny 2022/2023 wg stanu na 13.03.2023r. SIO):

Szkoły specjalne:

- Szkoła Podstawowa Nr 19 – 127 uczniów w 35 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 20 – 6 uczniów w 8 oddziałach,
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 – 88 (50+38) uczniów w 14 (5+9) oddziałach, w nawiasach szkoła branżowa i szkoła przysposabiająca do pracy
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2 – 91 (72+19) uczniów w 22 (19+3) oddziałach, w nawiasach szkoła podstawowa i technikum

Placówki posiadające oddziały integracyjne:

- Publiczne Przedszkole Nr 19 – 115 dzieci w 5 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 13 – 284 uczniów w 15 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 17 – 670 uczniów w 31 oddziałach,
- Zespół Szkół Zawodowych – 388 (308+80) uczniów w 17 (13+4) oddziałach, w nawiasach technikum i szkoła branżowa)
- V Liceum Ogólnokształcące – 506 uczniów w 20 oddziałach,
- Szkoła Podstawowa Nr 18 (klasy z dziećmi autystycznymi) – 23 uczniów w 6 oddziałach.

DZIAŁANIE NR 5 Aktywność społeczna osób z niepełnosprawnościami.

1. Wspieranie rozwoju twórczości artystycznej, kulturalnej, sportowej wśród osób z niepełnosprawnościami.

Z obiektów Ośrodka Sportu, Rehabilitacji i Rekreacji w Kaliszu korzysta:

- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Autystycznym – kryta pływalnia
- Kaliski Klub Amazonki – salka rehabilitacyjna
- Klub Sportowy Niepełnosprawnych START – kryta pływalnia
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 1 – kryta pływalnia
- Polski Komitet Paraolimpijski – kryta pływalnia
- Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska Wielkopolskie – Konin .

Organizowane imprezy w obiektach Ośrodka Sportu, Rehabilitacji i Rekreacji w Kaliszu:

- 03-04 grudnia 2022 roku zawody pływackie – organizator KSN „START”
- 17 listopada 2022 roku zawody lekkoatletyczne osób niepełnosprawnych
- 18 maja 2022 roku VII Regionalny Mityng Kolarski Olimpiad Specjalnych dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przyznał dofinansowanie w wysokości 56.300 zł. w zakresie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla trzech organizacji pozarządowych.:

- Klubowi Sportowemu Niepełnosprawnych „START” na organizację i prowadzenie procesu szkolenia zawodników niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach sportowych oraz organizację zawodów sportowych;
- Fundacji Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” na realizację „XVI Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Kalisza Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce”;
- Fundacji Dzieciom „Pomagaj” na realizację wyjazdu rekreacyjno-sportowego „W zdrowym ciele – zdrowy duch” dla osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie miasta Kalisza”.

Podczas dorocznej Inauguracji Roku Kulturalnego, za aktywność artystyczną, obok twórców i animatorów kultury oraz opiekunów zabytków, nagrodzone zostały przez Prezydenta Miasta Kalisza także trzy osoby niepełnosprawne – podopieczni WTZ z Centrum Księdza Orione.

W sieci placówek Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Adama Asnyka, szczególnie w Filii nr 1 dostępny jest zbiór audiobooków, ebooków, synchrobooków, „książek z dużą czcionką” głównie z myślą

o potrzebach osób niewidomych i niedowidzących. W Filii nr 5 zrealizowana została wystawa prac Arkadiusza Cypriana, który jest osobą z niepełnosprawnością, jednym z 27 twórców malujących ustami. Wystawę obejrzało 147 osób (w tym 28 uczestniczyło w wernisażu). Dla czytelników, którzy z różnych powodów nie mogą dotrzeć samodzielnie do placówki, dostępny jest program „Tom w dom”, polegający na dostarczaniu zainteresowanym wybranych książek. W 2022 roku skorzystały z tej możliwości 593 osoby, które wypożyczyły łącznie 3.246 książek. Biblioteka umożliwia dostęp do księgozbiorów online poprzez platformy „Legimi” i IBUK Libra. W ramach takiej formy wsparcia skorzystano w ubiegłym roku z 9.203 e-książek. Akcje dźwiękowe MBP (filmiki na YouTube)

opatrzone są napisami dla osób niesłyszących. Co roku w Filii nr 3 organizowany jest konkurs plastyczny dla osób z niepełnosprawnością pod hasłem „Moje ulubione (...) 2022- wiersze Marii Konopnickiej” (co rok zmienia się temat konkursu). W 2022 roku w projektach związanych z konkursem (+ wystawa) wzięło udział 108 osób. Biblioteka prowadzi również zajęcia z dziećmi z przysposobienia czytelniczego (akcją objęte są również klasy i grupy integracyjne). Nie są prowadzone statystyki dot. liczby dzieci niepełnosprawnych.

Pozostałe instytucje kultury, tj. Filharmonia Kaliska, Galeria Sztuki im. Jana Tarasina na bieżąco kierują ofertę do wszystkich, bez względu na uwarunkowania/ograniczenia zdrowotne. Wśród odbiorców są środowiska osób niepełnosprawnych. Nie prowadzi się osobnych statystyk dot. liczby odbiorców w tej grupie. Filharmonia Kaliska, podjęła współpracę z 8 placówkami, w których funkcjonują klasy integracyjne.

Miasto Kalisz zwiększało integrację społeczną osób z niepełnosprawnością poprzez wspieranie lokalnych działań o charakterze sportowym ukierunkowanym na wsparcie aktywności osób niepełnosprawnych takich jak:

- Międzynarodowe Halowe Mistrzostwa Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej atletyce - 150 osób niepełnosprawnych,
- Ogólnopolski Memoriał Władysława Jakubka – 75 osób niepełnosprawnych.

Miasto Kalisz przyznało w 2022 r. dotacje w ramach otwartego konkursu ofert dla Klubu Sportowego Niepełnosprawnych "START" w Kaliszu na:

- organizację i prowadzenie procesu szkolenia zawodników niepełnosprawnych – 65.000 zł na utrzymanie bazy sportowej – 10.000 zł
- organizację XVIII Ogólnopolskiego Memoriału Władysława Jakubka – 4.000 zł
- nagrody sportowe wypłacone w 2022 r.: dla zawodnika niepełnosprawnego – 1.500 zł
- nagrody rzeczowe dla zawodników niepełnosprawnych z okazji Podsumowania Roku Sportowego 2022 na łączną kwotę 2.300 zł.

Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu zakwalifikował się do realizacji w 2023 roku projektu „ Aktywny Senior-obszar do ćwiczeń plenerowych i rekreacji dla osób starszych i niepełnosprawnych przy ul. Winiarskiej 26 w Kaliszu”

2. Dofinansowywanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach środków PFRON na dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczył kwotę 636.613 zł dla 416 osób z niepełnosprawnością wraz z opiekunami.

3. Dofinansowywanie turystyki osób z niepełnosprawnością – wycieczki krajoznawcze.

W 2022 roku powyższe zadanie nie było realizowane.

4. Wspieranie organizacji imprez okolicznościowo-integracyjnych.

W 2022 roku w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu zorganizowano 69 imprez dla seniorów i osób niepełnosprawnych.

W 2022 roku Miejska Biblioteka Publiczna z okazji Światowego Dnia Autyzmu przygotowała wystawę pt. „Wielki błękit” w Galerii 66 Biblioteki Głównej, którą obejrzało 110 os. Z okazji Dnia Świadomości Autyzmu przygotowano we współpracy ze Szkołą Podstawową Nr 18 plenerową wystawę przy Bibliotece Głównej pt. „Jestem jak Ty” (oglądających 200 os.). W ramach akcji artystycznej pt. „Wielki błękit” realizowanej przez Miejską Bibliotekę Publiczną z udziałem Studium Animatorów Kultury i Szkoły Podstawowej Nr 18 przystrojono drzewo – ENVIRONM. W akcji wzięło udział 15 os.

5. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów osób z niepełnosprawnością oraz w zakresie praw osób niepełnosprawnych do samodzielnego, niezależnego i aktywnego życia.

Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu, pod bezpośrednim nadzorem Działu Interwencji Kryzysowej funkcjonują 4 mieszkania chronione wspierane:

- pierwsze mieszkanie chronione wspierane dla osób starszych, przewlekłe chorych, niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi przy ul. Granicznej ” posiada 8 miejsc, do dnia 31.12.2022 r. w ciągu roku sprawozdawczego przebywało w nim 7 osób.
- drugie mieszkanie chronione wspierane dla osób starszych, przewlekłe chorych, niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi przy ul. Granicznej posiada 8 miejsc. Na dzień 31.12.2022 r. w ciągu roku sprawozdawczego przebywało w nim 11 osób.
- trzecie mieszkanie chronione wspierane także dla osób starszych i niepełnosprawnych przy ul. Częstochowskiej, posiada 7 miejsc, do dnia 31.12.2022 r. w ciągu roku sprawozdawczego przebywało w nim 7 osób.
- czwarte mieszkanie chronione wspierane dla osób niepełnosprawnych intelektualnie przy ul. Widok, posiada 6 miejsc, do dnia 31.12.2022 r. w ciągu roku sprawozdawczego przebywało w nim 5 osób.

Mieszkania chronione są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagające te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W 2022 r. łącznie w mieszkaniach chronionych zamieszkiwało 30 osób w różnych okresach czasowych.

6. Szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi.

W 2022 r. w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu odbywały się bezpłatne instruktaże i szkolenia wewnętrzne.

7. Wspieranie grup samopomocowych oraz rozwój wolontariatu na rzecz osób niepełnosprawnych.

W 2022 roku w Klubie „Senior+” działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu prowadzono działalność polegającą na motywowaniu seniorów do działań na rzecz samopomocy i działań wolontarystycznych na rzecz innych.

Poza powyższymi działaniami programu w 2022 roku Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu otrzymał grant w ramach projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Dofinansowanie pochodzi z Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2022, oś priorytetowa II efektywne polityki publiczne na rynku pracy, gospodarki i edukacji. Działanie 2.8. Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym. Projekt jest realizowany od października 2022 r. Zakończenie przewidziane jest na 30 września 2023 r. Realizacja obejmuje między innymi:

- świadczenie usług opiekuńczych dla 5 mieszkańców Kalisza w ich miejscu zamieszkania (poza DPS)
- wsparcie w formie teleopieki dla 25 mieszkańców Kalisza
- wdrożenie nowej usługi poprzez wprowadzenie usług sąsiedzkich dla maksymalnie 10 osób
- modernizację gabinetów rehabilitacyjnych w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu
- wykonanie diagnozy lokalnej: badanie zasobów i potrzeb mieszkańców miasta w wieku 60+
- przygotowanie mieszkańcom Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu indywidualnych planów usamodzielnienia w oparciu o faktyczne możliwości osoby.
- przygotowanie planu de-instytucjonalizacji usług społecznych dla Miasta Kalisza z uwzględnieniem polityki Polski i Unii Europejskiej.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2022 r. w ramach środków finansowych z Funduszu Solidarnościowego oraz z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 realizował także program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” oraz program „Opieka wytchnieniowa”, a także wieloletni program „Senior+” na lata 2021-2025.

Celem programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” było wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, albo orzeczenie równoważne, a także dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Usługi asystencji osobistej polegały w szczególności na pomocy asystenta osobie niepełnosprawnej w:

- wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez osobę niepełnosprawną miejsce;

- zakupach, z zastrzeżeniem aktywnego udziału osoby niepełnosprawnej przy ich realizacji;
- załatwianiu spraw urzędowych;
- nawiązaniu kontaktu/współpracy z różnego rodzaju organizacjami;
- korzystaniu z dóbr kultury;
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej.

W 2022 r. zrealizowano 12.997 godzin usług asystencji osobistej dla 38 osób niepełnosprawnych, wykorzystując na ten cel 527.708,69 zł.

Głównym celem programu „Opieka wytchnieniowa” było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także osobami niepełnosprawnymi posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej. Dzięki realizacji programu w 2022 r. możliwe było odciążenie członków rodzin lub opiekunów 29 osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobami niepełnosprawnymi mogły dysponować czasem, który przeznaczały np. na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw osobistych, czy urzędowych. Opieka wytchnieniowa realizowana była jako opieka dzienna sprawowana w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Świadczyły ją osoby, posiadające odpowiednie kwalifikacje. W 2022 r. zrealizowano 6.188,5 godziny usług opieki wytchnieniowej, przeznaczając na ten cel 235.412,70 zł. Osoby korzystające z usługi opieki wytchnieniowej nie ponosiły za nią odpłatności.

Celem operacyjnym programu „Senior+” jest zapewnienie wsparcia seniorom – osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej – poprzez umożliwienie im korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej – w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W roku 2022 w Klubie „Senior+” działającym przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu organizowane były m.in. warsztaty kulinarne, komputerowe, zajęcia ruchowe, doskonalące kondycję umysłową oraz rozwijające talenty artystyczne. W zajęciach uczestniczyli także seniorzy z niepełnosprawnościami.

W ramach środków finansowych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2022 r. realizował również program „Korpus Wsparcia Seniorów”, będący elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia, prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkających z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia, a także odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed

zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej. Realizacja programu obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Moduł I, w ramach którego świadczona była codzienna pomoc osobom potrzebującym wsparcia, m.in. 2.070 razy skorzystało ze wsparcia 142 seniorów w formie dokonania na ich rzecz zakupów produktów żywnościowych oraz artykułów higienicznych i przemysłowych;
- Moduł II, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Z zakupionych 111 tzw. "opasek bezpieczeństwa" korzystało 144 seniorów.

Na realizację programu „Korpus Wsparcia Seniorów”, którego uczestnikami byli także seniorzy